

Zálesí

Čtvrtletník pro kulturu, sport,
historii a společenský život

ročník 59, červen 2022, zdarma

VETERÁNI HUMPOLEC

HUMPOLECKÉ LÉTO

KAMENY ZMIZELÝCH

NA JUNÁCKÉ STEZCE

LUKOSTŘELCI
Z HUMPOLCE

Slovo na začátek

Redaktorka Zuzana Holčíková

Léto přichází!

Období rozkvetlých luk, hašteřivého ptačího zpěvu, vůně čerstvě posekané trávy, první červenající se plody z naší zahrádky, otevřené terasy, závan grilovaného masa, jenž přes plot přiláká souseda, a všichni jsme si najednou blíží. To je léto! Neomezený prostor i čas pro neomezené možnosti. Přesně pro to, abychom si užívali přívaly smíchu, všední i nevšední radosti, zažili dosud nezažité a především strávili chvíle s rodinou a s těmi, které zkrátka toužíme mít u sebe.

Moji milí čtenáři, i naše Zálesí je plné letní tematiky, nápadů a návrhů, kam za kulturou a zábavou. Téma na prvních stránkách nabídne pohled nejen pod kapotu humpoleckým veteránům, jejichž majitelé pro své příznivce chystají jako každý rok v červenci přehlídku motorových i motocyklových krás.

Program humpoleckého léta je připravený odstartovat a my se těšíme, že se tam nebo tam potkáme v dobré náladě, protože spokojené tváře jsou odměnou a milou odpovědí směrem k naší práci. Budeme rádi plnit spolu s létem vaše očekávání a přitom se z toho společně těšit. Vždyť právě proto léto je.

Sluncem zalité a smíchem naplněné léto!

ZÁLESÍ – humpolecký zpravodaj pro kulturu, sport, historii a společenský život, ročník 59, vydalo Městské kulturní a informační středisko v Humpolci, Havlíčkovo náměstí 91 / redaktorka: Zuzana Holčíková / redakční rada: Marcela Kubíčková, Zuzana Holčíková, Ludmila Trnková a Dagmar Kluchová / sazba: Michal Novák / Grafické zpracování: studio Svéráz / kontakt: e-mail: zalesi@infohumpolec.cz, tel: **607 782 415** / letní číslo čtvrtletníku Zálesí vychází v **červnu 2022**.

Uzávěrka podzimního čísla je 10. srpna 2022. Nevýžádané rukopisy se nevracejí, za obsahovou správnost příspěvků zodpovídají autoři a za uskutečnění plánovaných programů pořadatelé. Názory v uváděných příspěvcích se nemusí shodovat s názory redakce. Zálesí vychází jednou za čtvrt roku jako příloha Radničních listů města Humpolce.

TÉMA NA PRVNÍ STRÁNKY 4
Veteráni Humpolec

KULTURA ŽIJE 6
Humpolecké léto

PŘIPOMÍNÁME 9
Kameny zmizelých

ČTENÍ KE KÁVĚ 12
Knihovna a školy
Knihovna jako ostrov
Co je u nás nového

MUZEUM 15
Z muzejních sbírek
Zveme vás
Osobnosti

FEJETON / POVÍDKA 18

DARÝ PŘÍRODY 19
Rozmarýn

NA JUNÁCKÉ STEZCE 20
Návrat ke kořenům

SPORT 22
Lukostřelci z Humpolce

HRAJEME SI 24
Kvíz

Za veterány do Humpolce

„Čas letí, jako by s námi pořád závodil,“ říká předseda klubu Jiří Mrázek.

Klub příznivců veteránů z Humpolce byl oficiálně založen na podzim roku 2015 a je registrován v Autoklubu České republiky. Navázal na dlouholetou tradici veteránského hnutí, kterou představovali dva jeho nestoři – František Jokl a Pavel Krejčí. Toto hnutí má na Humpolecku již více než dvacetiletou tradici.

Když vzpomeneme počátky, kde nebo od koho přišla prvotní myšlenka založit takový klub?

Iniciátorem založení klubu byl Libor Kocman. Klub byl později oficiálně zaregistrován. Na začátku jsme byli a stále jsme skupina kamarádů, kteří se zajímají o stejnou věc. Signálem k pravidelným schůzkám se nám stala hasičská siréna každou první středu v měsíci. V restauraci hotelu U Jirmásků pak večer zasedne za stůl skupinka lidí, kteří si toho potřebují

tolik sdělit a povyprávět. Diskutujeme, snažíme se pomoci jeden druhému, předáváme si informace, plánujeme akce, sdělujeme si dojmy a zážitky – a to pak radost střídá smích. Každý řekne, co se mu podařilo nového, co opravil, přidal, kam podnikl jaký výlet, co kde sehnal. Jsou to chvíle, ze kterých všichni čerpáme hlavně nápady a zkušenosti.

Mluvíte o pravidelných schůzkách. Jak moc jsou tedy takové schůzky pro jednotlivé členy závazné?

Nás spojuje a dál spojuje vášně a láska k automobilům, každý z nás vlastní nějaké to historické vozidlo, někdo jich dokonce vlastní několik. Stávajících 16 členů se stará zhruba o 40 historických vozidel. Staráme se o vozy s roky výroby v rozpětí let 1932–1990. Samozřejmě že jsou v našich „stájích“ i motocykly.

Závazné není nic. Nás to baví, a kdyby nás to nebavilo, tak to neděláme. Najít si čas pro takový koníček není vždy jednoduché. Jsou to především dlouhé hodiny strávené za garážovými vraty. Starosti, ale samozřejmě i radosti! Takové to pochvalné poplácání, jak se dnes říká – „sdílená“ radost, obdiv

kolemjdoucích, to je nám všem odměnou i satisfakcí, kterou si po zásluze odvážíme, ať už z našich klubových setkání, srazů, společných výletů a přehlídek, které pravidelně pořádáme, nebo když se jednou za čas rozjedeme s automobily a motocykly po našem krásném kraji.

Jaké vozy a motocykly můžeme vidět na vašich přehlídkách?

V našich sbírkách jsou především vozy české výroby, ale i zahraniční. Fotografie vozidel jsou k vidění na klubových stránkách www.veterani-humpolec.cz v sekci „Naše vozidla“.

A tím se pomalu dostávám k důležité otázce: Chystáte letos tradiční přehlídku vozidel a motocyklů na humpoleckém náměstí?

Ano, už mohu oznámit i konkrétní datum, tedy **23. července**. Vždy se tato setkání konala předposlední červencovou sobotu, jen vloni koronavirová situace s pořádáním takových akcí trochu zahýbala a my se nakonec po všech zváženích rozhodli akci nepořádat.

Čas letí, jako by s námi pořád závodil, a tak se už brzy na Horním náměstí v Humpolci znovu potkáme a já za všechny členy klubu budu moc rád, když se akce povede, tak jak se povedla roky předtím. Děkujeme za podporu městu Humpolec a řadě okolních firem, všem sponzorům, kteří rok co rok neváhají přiložit ruku k dílu, a proto se naše srazy a přehlídky dostávají do širšího povědomí lidí daleko za hranicemi Vysočiny. Každou firmu zde nemohu vyjmenovat, jistě bych na některou zapomněl, protože je jich mnoho – a my si toho opravdu vážíme. Akce probíhá po celý den a nás těší, že samotná účast i návštěvnost jdou ruku v ruce s oblibou, nadšením i zvědavostí, což každý rok překoná naše očekávání.

Na závěr by mě zajímalo, zda do svých řad přijímáte nové členy a jak vůbec vidíte budoucnost vaší organizace?

Budeme rádi za každého nového milovníka historických vozidel nebo motocyklů a vždy podpoříme záchranu zajímavých vozidel, která někde dřímají skoro zapomenutá v zamčených stodolách a garážích. Vyzývám proto tyto majitele vozů, přidejte se k nám! Společně jim vdechneme nový život a vlijeme kapalinu do žil. Byla by to obrovská škoda nezachovat pro budoucí generace důkazy umu a znalostí našich otců a dědů.

Zuzana Holčíková

SPORT

S kolem kolem Humpolce

V letošním roce vyrazíme už po patnácté jako závodníci nebo jako pohodáři na kole kolem Humpolce. Objevíme malebná zákoutí za humny našeho města a projedeme cestičkami, kde jsme možná ještě nikdy nebyli.

18. 6. 2022, Horní náměstí, Humpolec

FESTIVAL

Středověké slavnosti

Rytíři, brnění, meče, kopí, kuše, ale i tanec, hudba a zpěv a také spousta pochutin, pečení chleba a tak dále... to vše jsou tradiční Středověké slavnosti na hradě Orlík, které každoročně zahajují prázdninovou pohodu v našem městě.

5. 7. – 6. 7. 2022, Hrad Orlík nad Humpolcem

KULTURA

Zločin na Lipnici

Na Orlíku se odehraje zločin, který se vlastně odehrál na Lipnici. Co je to za záhadu? Přijďte ji na kloub, pokud navštívíte upířskou crazy komedii „Zločin na Lipnici aneb Drákula je zpět!“ v podání kolínského divadla Malá divadelní kumpanie.

20. 7. 2022, Hrad Orlík nad Humpolcem

TRADICE

Zlatá podkova

Málokterá akce se může pochlubit tak dlouholetou tradicí jako seriál závodů v jezdecké všestrannosti a spřežení, jehož finále se bude již po padesáté sedmé konat v Humpolci. Čeká vás nabitý sportovní i kulturní program.

19. 8. – 21. 8. 2022, Jezdecké závodiště Dusilov

Humpolecké léto 2022

Jaro se pomalu překuluje do léta a nejkrásnější část roku je tu. Děti mají prázdniny, užíváme si dovolených, koupání, houbaření, grilování... a kultury pod širým nebem. Letošní HUMPOLECKÉ LÉTO vám opět přináší nepřeberné množství kulturních i společenských akcí, či sportovních zážitků, které si můžete v našem městě užívat od června do září. Čekají na vás koncerty, divadelní představení pro děti i dospělé, venkovní i vnitřní výstavy, soutěže a hry pro rodiny s dětmi, oblíbené brunče, cestopisné přednášky, letní kina, středověk a šermování, cykloakce i jezdecké závody, zkrátka od všeho tolik, abyste si dokázali vybrat, pokud se rozhodnete vyjít si do města za kulturou.

Nedělní odpoledne s dechovkou ve Stromovce se prostřídají s Promenádními koncerty na Havlíčkově náměstí, kde budou podle vzoru z loňského roku probíhat také pondělní divadelní představení pro děti. Začátky akcí na Havlíčkově náměstí před Mikádem jsou naplánované od 18 hodin, zatímco dechovky v parku ve stínu vzrostlých stromů začínají už ve dvě odpoledne.

Humpolecké léto začíná LÉTOHRANÍM ve Stromovce, a to už 10. června. Na své si přijdou hlavně děti, čekají na ně postavy s obřím rukama či škola žonglování. Zklidnit se můžou při čtení pohádek s Knihovnou Jiřiny Zábranové a zaručeně je rozdovádí Pískomil, který se vrací! Na scéně LÉTOHRANÍ vystoupí po 17. hodině. Ouška všech dospěláků pohládí sametový hlas Báry a kapely Zlee jazzyky, a po nich přijde na scénu klasický rock v podání humpolecké kapely Moby Dick. Tímto programem bude zahájeno HUMPOLECKÉ LÉTO a park bude symbolicky předán LETNÍ PLATFORMĚ, která zde, jako každý rok, připravila pestrý program. Hlavní programové bloky se v letošním roce budou opět odehrávat

od středy do neděle. Středeční večery budou patřit literatuře, filmu a cestovatelům. Každý čtvrtek se v parku můžete těšit na dvě hudební skupiny. Těmto hudebním večerům budou pravidelně předcházet tvůrčí dílny pro děti, pokaždé jinak tematicky zaměřené. Sobotní program nabídne již tradičně jídlo pod širým nebem, kuchyně z různých koutů světa, které vždy doplní doprovodný program ve formě divadelních představení pro děti.

Také hrad Orlík v létě ožije. Tradiční Středověk na hradě se koná během červencových svátků, 5.- 6.7., a folkovou muziku si vychutnáte na festivalu Ozvěny prázdnin. Jako na každém správném hradě ani tady nebudou chybět další akce plné rytířů a šermování. Buďte však ve střehu na Orlíku se v půlce prázdnin chystá zločin! Upírácká crazy komedie, kterou přiváží Malá divadelní kumpanie Kolín, vás trochu vystraší, možná vám trochu zamotá hlavu, ale každopádně vás náramně pobaví! Divadelní představení, které pro vás připravilo Městské kulturní a informační středisko tentokrát v prostoru hradního nádvoří, se jmenuje „Zločin na Lipnici“ a bude plné upírů a tajemna. Vezměte si pro jistotu do kapsy česnek, jeden nikdy neví, kdy se zjeví Drákula.

Na závěr Humpoleckého léta jsme pro vás připravili akci, která tu ještě nebyla – První humpolecké Vinobraní. Spoustu dobrého vína, burčáku a dalších dobrot doplněné cimbálkou, která se k vínu přesně hodí.

Přejeme vám radostně strávené Humpolecké léto!

Humpolecké léto pro vás společně připravily místní kulturní subjekty ve spolupráci s Městem Humpolec: MĚKIS v Humpolci, SVC Humpolec, Castrum, o.p.s., Rodinný pivovar Bernard, Klub Veteráni Humpolec, Letní Platforma Humpolec a Galerie 8smička.

Za organizátora Humpoleckého léta
Marcela Kubičková, MĚKIS v Humpolci

• **Humpolec** •

Létohraní

15:30–16:10	Dell Arte , postavy s obřímá rukama
16:10–16:30	Čtení s Knihovnou Jiřiny Zábranové
16:30–17:00	Žonglérská omeleta , žonglérské vystoupení
17:00–17:40	Škola žonglování
17:40–18:40	Pískomil se vrací
18:40–19:00	Drak, Jiří a věž , divadlo – obří loutky
19:00–20:00	Zlee jazzyky
20:30–21:30	Moby Dick
21:30–21:45	The Cube , ohňová show

www.infohumpolec.cz
park Stromovka

pátek
10/6 2022
od 15:30

Rodina Zaitschekova – první Stolpersteine v Humpolci

Talmud: „Člověk je zapomenut pouze tehdy, když je zapomenuto jeho jméno.“

Myšlenka Stolpersteinů v Humpolci je stará již několik let a nyní dojde za zásadní podpory stávajícího vedení města k jejímu naplnění.

První Stolpersteiny v Humpolci budou věnovány vzpomínce na rodinu Zaitschekovu, která žila v domě č. p. 71 v Husově ulici. Odtud byla celá rodina – manželé Vítězslav a Anna a jejich děti Hana a Max – dne 9. června 1942 transportem AAc odvezena do Terezína a bezprostředně poté 12. června 1942 transportem AAK do vyhlazovacího tábora Trawniki, kde byli všichni zavražděni. Kameny budou položeny 9. června 2022, tedy přesně při 80. výročí jejich transportu.

Stolpersteine rodiny Zaitschekovy.

S ideou dnes mezinárodního projektu „Stolpersteine“ přišel německý umělec Gunter Demnig v roce 1993. První kameny byly umístěny v roce 1995 v Kolíně nad Rýnem, následoval Berlín a další německá města. Postupně se tento projekt rozšířil do dalších evropských států. V současnosti je do něj zapojeno 27 zemí, vedle Německa také Rakousko, Nizozemí, Maďarsko, Česká republika a další. Dosud bylo položeno téměř 80 tisíc těchto kamenů připomínajících památku obětí nacistické genocidy za druhé světové války.

Německý výraz „Stolpersteine“ je v ostatních jazycích, stejně tak v češtině, hůře uchopitelný a je obtížné jej výstižně

a přitom krátce přeložit. Pojem má význam „(dlažební) kameny, o které se zakopává / je možno zakopnout“. V myšlence projektu jde právě o „kameny, o které se má zakopnout“. Většina jazyků proto přebírá německý výraz, který je také patentován. U nás je tento projekt znám též pod názvem Kameny zmizelých.

Místo, o které se může symbolicky „zakopnout“ (kostky jsou jinak samozřejmě v rovině s okolní dlažbou), předurčuje k zamyšlení. „Aby si někdo kámen mohl přecházet, musí se před obětí sklonit.“ Jedná se o malou krychli z betonu s hranou 10 centimetrů a zakončenou mosaznou destičkou vždy nesoící text „Zde žil/a...“. Následují základní údaje o oběti: jméno, datum narození, místa transportů a datum zavraždění. První kameny v daném městě (obci) zpravidla osobně instaluje zakladatel projektu do míst (nejčastěji chodníků) před posledním bydlištěm oběti/obětí. Instalace se mnohdy účastní jejich příbuzní. Nemusí se vždy bezpodmínečně jednat o Židy.

Roku 2008 se program za organizace České unie židovské mládeže dostal i do České republiky. Umístění prvních Stolpersteinů proběhlo v Praze a v Kolíně a postupně následovaly další obce, např. Brno, Neratovice, Lomnice, Olomouc a další. Po dvouleté nečinnosti byl projekt v roce 2018 oživen nynějším předsedou Židovské obce v Praze Františkem Bányaiem. Garantuje jej Veřejně prospěšný spolek na podporu osob dotčených holocaustem (www.spolek.org) v čele s právě jmenovaným Františkem Bányaiem a za významné účasti paní Hermíny Neuner. Paní Neuner v lednu 2020 navštívila jako doprovod potomků jedné z nejvýznamnějších humpoleckých rodin (rodiny Löwy) město Humpolec. Byl navázán kontakt a při realizaci myšlenky Stolpersteinů byla velkou podporovatelkou a významně nám pomohla. V Česku se do projektu zapojilo již zhruba 60 měst a obcí. V našem okolí byly kameny instalovány např. v Senožatech (rodina Frankenbušova), v Havlíčkově Brodě (manželé Pachnerovi) či v Pacově (rodina Weinerova). Humpolec tak bude dalším městem, které si tímto projektem připomene zavražděné spoluobčany. Dnes se jedná o první rodinu a věřme, že v budoucnu bude následovat připomínka i dalších židovských obětí našeho města.

První židovskou humpoleckou obětí nacistů se stal ještě před transporty JUDr. Otto Metzl, který zemřel 7. prosince 1940 v koncentračním táboře Buchenwald u Weimaru. Z Humpolce pak byly zorganizovány dva transporty. Dne 9. června 1942 pod označením AAc a 13. června 1942 pod označením AAd. Celkem bylo odvezeno 66 osob s bydlištěm v Humpolci. Přežily pouze tři – Františka Eislerová (nar. 1874), Eva Lüftschitzová (nar. 1926) a Gertruda/Truda Schneiderová (nar. 1923). Dalším přeživším se podařilo včas odejít do zahraničí, popřípadě šli do transportů z jiných obcí.

Kameny pro rodinu Zaitschekovu byly vyrobeny v roce 2021, doručeny do Humpolce v srpnu téhož roku, ale vzhledem k pandemické situaci s covidem-19 by se jejich položení nemohl účastnit autor projektu Gunter Demnig a pravděpodobně ani izraelští příbuzní připomínaných obětí. Akt byl odložen a naplánován (bez autorovy účasti) na přesné 80. výročí prvního humpoleckého transportu, kterým odešla i rodina Zaitschekova. Kameny by měli položit příbuzní této rodiny – pan Daniel Kedar a paní Channa Oren, kteří žijí v Izraeli a zatím naposledy navštívili Humpolec 4. února 2019.

Sourozenci Channa Oren (a její syn Yuval) a Daniel Kedar při poslední návštěvě Humpolce v roce 2019 s autorem tohoto článku.

Humpolecké kořeny rodiny Zaitschekovy

Vojtěch (též Albert) Kraus se narodil 13. září 1830 v Golčově Jeníkově a koncem roku 1862 se oženil s humpoleckou rodačkou Marií Bauerovou (13. 4. 1844 – 25. 4. 1917). Marie pocházela z významných humpoleckých rodů. Byla jedinou dcerou Izáka Bauera (1793 – 19. 12. 1883) a Kateřiny Stiasné (též Stiasná; 1806 – 16. 6. 1876). Izák Bauer byl synem Davida Rubina Bauera (cca 1734 – 29. 6. 1830) a Sáro Grünhut (cca 1755 – 12. 11. 1842). O postavení Davida Rubina Bauera vypovídá i to, že se mu podařilo před rokem 1848, tedy v době před zrovnoprávněním Židů, vedle nejstaršího syna Rubina získat povolení k sňatku i pro další tři syny (Šimona, Izáka a Hebrona, z nichž jistě první dva obsadili familiantské místo). David Rubin byl synem Rubina Isaka (zem. cca 1778) a Rosalie Bohdanecky (cca 1708–1787). V roce 1762 bylo povoleno Rubinovi s bratrem Lejbem Isakem, který byl jinak nejvýznamnějším představitelem humpolecké židovské obce a velkým mecenášem, vystavění domu blíže synagogy. Jedná se o jeden z posledních celkově dochovaných domů na Židovském městě – č. p. 493 (hotel a restaurace U Jiřího). Kateřina Stiasná byla dcerou Benjamin Stiasného (cca 1775 – 28. 12. 1843) a Magdaleny Arenstein (cca 1781 – 5. 3. 1823). Benjamin byl synem Judy Stiasného (zvaný též Zircus Benjamin či Zelki Benjamin; cca 1731 – 22. 9. 1806) a Reginy (zvané též Kateřina či Cipora Abraham; cca 1738 – 6. 9. 1825). V roce 1843 „... za duši vzácné ženy, paní Ciperl, blahé paměti,“ věnovala dcera Františka, roz. Stiasná, s manželem Gabrielem

Hellmannem humpolecké synagoze oponu, která je součástí sbírek Židovského muzea v Praze. Všechny zde jmenované osoby mají dochované a identifikované náhrobní kameny na humpoleckém židovském hřbitově.

Vojtěch a Marie Krausovi měli tři děti – Ottu (nar. 24. 9. 1863), Arnošta (Ernsta; nar. 26. 1. 1867) a Matyldu (nar. 26. 4. 1871) a zpočátku žili v Golčově Jeníkově. Nedlouho před rokem 1871 se přestěhovali do Humpolce. Vojtěch založil obchod se střížním zbožím, který provozoval ve svém domě č. p. 308 na tehdejší Německobrodské ulici (dnes ulice 5. května). Při sčítání v roce 1890 mu v obchodě pomáhal syn Arnošt. Firma pak nesla název „Vojtěch Kraus a syn“. Po Vojtěchově úmrtí dne 24. července 1898 převzal firmu právě syn Arnošt, u kterého zůstala matka Marie, jež zde jistě žila ještě při sčítání obyvatelstva v roce 1910.

Arnošt Kraus, který pokračoval v otcově firmě v č. p. 308, byl také členem městského zastupitelstva, předsedou Chevry kadiši, členem zpěváckého spolku Šir Zion aj. Zemřel na tyfus na etapě za první světové války dne 18. dubna 1916 v Lucku (na území dnešní Ukrajiny), kde je i pohřben. Jeho jméno je uvedeno na pamětní desce památníku obětem první světové války na Horním náměstí a samostatná vzpomínka mu byla věnována i v městské kronice. Měl syny Ottu (1902) a Jiřího (1904) a dceru Annu (1908; později provdaná Engelmanová). Otto (nar. 20. 10. 1902), poslední předseda humpolecké Chevry kadiši, který působil ještě krátce po druhé světové válce, měl s manželkou Antonií Záleskou dcery Marii Blanku (nar. 28. 2. 1934) a Věru (nar. 13. 7. 1935) a syna Jiřího (nar. 1942). Potomci Jiřího Krause (23. 11. 1904 – 1975), který odešel do tehdejší Palestiny, Daniel Kedar a Channa Oren, žijí v Izraeli. Anna Engelmanová (nar. 15. 4. 1908) s manželem Hanušem a skoro sedmiletým synem Tomášem zahynuli v Osvětimi v roce 1944.

Vojtěchova dcera Matylda Krausová (nar. 26. 4. 1871) se v humpolecké synagoze 27. ledna 1891 provdala za Julia Spitzera, narozeného v Jihlavě dne 23. února 1866, který se někdy v letech 1883–1885 natrvalo usadil v Humpolci. Ještě při sčítání roku 1890 bydlel svobodný Julius v podnájmu u Karla Horneka v č. p. 178 (na nároží dnešních ulic Kamarytova a Nerudova) a obchodoval se sukem. Po sňatku se sem přistěhovala i jeho manželka. Poté se jim zde narodily dvě dcery: 30. prosince 1891 Anna a 17. listopadu 1892 Irma. V Černického adresáři z roku 1891 čteme, že v Humpolci provozovala obchod se sukny také firma Bittner a Spitzer (majitelé Max Bittner a Julius Spitzer). Firma však zkrachovala, což zaznamenala i městská kronika: „1898 Úpadek. Koncem května ohlásila firma Bittner a Spitzer konkurs; passiva činila asi 160 000, což těžce zasáhlo mnohé soukeníky a záložny. Kdesi vznikla pověst, že lid půjde na židy. Silné rozhořčení ovšem bylo, a městský úřad pro jistotu požádal o sesílenou četnickou asistenci, jež stála 275,5 zl. K výtržnostem nedošlo.“ Julius Spitzer si následně založil firmu novou. Při sčítání obyvatelstva v roce 1900 žili manželé Spitzerovi, jejich dvě dcery a služebná Josefa Moravcová z Vystrkovy již v podnájmu na Husově ulici v č. p. 71, a to v domě, který vlastnil František K. Kocián. Julius Spitzer zde provozoval obchod se soukenným zbožím. Tento stav zachycuje i sčítání v roce 1910. Pravděpodobně po úmrtí Matyldina bratra Arnošta v Lucku se matka přestěhovala

právě do č. p. 71, kde také 25. dubna 1917 zemřela. Julius Spitzer zemřel 17. ledna 1920 a byl pohřben v Humpolci. Obchod se sukny poté vedla vdova Matylda a vypomáhala jí mladší dcera Irma (sčítání 1921). Irma se dne 27. března 1921 provdala v pražském hotelu Bristol za Františka Heřmana a novomanželé se odstěhovali do Sedlčan. Ještě v roce 1928 Matylda Spitzerová vedla svůj obchod v Humpolci a poté se přestěhovala za dcerou do Sedlčan, kde také v č. p. 80 dne 4. listopadu 1930 zemřela. Následně byla převezena do Humpolce, kde byla pohřbena do hrobu k manželovi. Irma s manželem zahynula v koncentračním táboře. Válku přežila jejich dcera Hana, provdaná Poláčková, a později Steinová.

Č. p. 71 v Husově ulici na počátku 20. století. Zde žila rodina Spitzerova a později Zaitschekova.

V době sčítání obyvatelstva v roce 1921 byla starší dcera Anna Spitzerová již provdána za Vítězslava Zaitscheka a žili v Humpolci č. p. 597 v tehdejší Nádražní ulici (dnes Masarykova). Vítězslav (též Žibřid, Siegfried či Viktor) Zaitschek se narodil 8. ledna 1889 v Sokolnici (okr. Brno) a v Humpolci byl zapsán 12. října 1911. V č. p. 597 se jim 16. dubna 1915 narodila dcera Hana. Syn Max se narodil 9. května 1920 v Praze a v Humpolci byl zapsán 21. května t. r. Majitelem domu, kde rodina žila, byl Edmund Beck, spolumajitel společnosti Vilém Beck a synové vlastníci Dítětovu továrnu. Právě v této firmě byl Zaitschek pokladníkem a později prokuristou. V listopadu 1910 navrhl významný rakouský architekt Bruno Bauer (1880–1938) pro tuto továrnu novou tkalcovnu s pilovou střechou, která byla následně byla realizována a stojí dodnes. Architekt Bruno Bauer se sice narodil ve Vídni, ale jeho otec Moritz, humpolecký rodák, pocházel z významné místní židovské rodiny Bauerů. Jak je výše uvedeno, babičkou Anny Zaitschekové, byla Marie Krausová, rozená Bauerová, jež měla stejného předka jako architekt Bruno Bauer – Davida Rubina Bauera (cca 1734–1830). Vítězslav Zaitschek se osamostatnil a 19. srpna 1927 mu byl vydán živnostenský list na živnost č. 23 „Sprostředkování prodeje surovin pro textilní průmysl“ s místem výkonu v č. p. 597. Poté se rodina Zaitschekova

přestěhovala do č. p. 71 v Husově ulici, kde před sňatkem Anna Zaitscheková žila se svou původní rodinou. Vítězslav se stal majitelem tohoto domu, odtud pak byli 9. června 1942 všichni odvezeni do koncentračního tábora a již se nevrátili.

Vítězslav Zaitschek byl také členem humpoleckého tenisového klubu LTC. Z opisu klubové kroniky se dozvídáme, že nejpozději od roku 1927 byl členem výboru a ještě v roce 1938 byl revizorem účtů. V uzávěrce první knihy kroniky v roce 1933 byl charakterizován jako „sportovní nezmar, jenž o 1/2 10 v noci je ochoten hrát ještě jeden single“. Dle klubových statistik sehrál v letech 1929–1938 však pouze šest oficiálních zápasů. Při následném hodnocení roku 1938 kronikář zaznamenal: „Sportovně byl rok 1938 nejslabším rokem, jaký jsem dosud zaznamenal. Vysvětlovat nebo omlouvat není co. Co jsme mohli prohrát, prohráli jsme. Na vítězství nebylo sil. Snad příští léta, až mladí dorostou. A kéž by tak poctivě a svědomitě zápolili jako ti všichni, jejichž jména mizí nebo již zmizela z těchto stránek.“ Zmizela jména židovských hráčů, zmizelo i jméno Vítězslava Zaitscheka...

V srpnu 1998 navštívili dům, který před válkou patřil jejich blízkým příbuzným, manželé Steinovi z Izraele. Paní Hana, rozená Heřmanová (nar. 1922), žila se svou rodinou, jak bylo výše zmíněno, v Sedlčanech. Z domu č. p. 71 pocházela její matka Irma Spitzerová. Malá a mladá Hana sem jezdila na návštěvu své tety, strýce a sestřenice s bratrancem – rodiny Zaitschekovy a babičky Matyldy Spitzerové, která nakonec zemřela u nich v Sedlčanech. Naposledy zde paní Hana byla v roce 1938 a potom až po 60 letech v roce 1998. V koncentračních táborech ztratila kromě dalších příbuzných i své rodiče, manžela Karla Poláčka, přežila pochod smrti a po válce se provdala za bratra své kamarádky Věry Steinové a odešla do Izraele. Při jejich návštěvě v Humpolci je přijali současní majitelé domu č. p. 71, manželé Brzoňovi. Dne 10. května 1999 sepsala paní Hana Steinová svým příbuzným pro památník Jad Vašem v Izraeli jejich listy svědectví – svědectví o vyvraždění rodiny Zaitschekovy.

Nyní budou před dům, odkud Zaitschekovi před 80 lety odešli na smrt, položeny kameny, které budou připomínat jejich osud, aby nebyla zapomenuta jejich jména.

Děkuji manželům Brzoňovým (majitelům č. p. 71) a Jindřichu Rázkovi (kronikáři LTC) za důležité doplňující informace.

Vladimír Staněk

Vítězslav Zaitschek na výřezu fotografie humpoleckého LTC (cca 1928).

Knihovna a školy

Začátkem června vyvrcholí projekt „Už jsem čtenář – Knížka pro prvňáčka“. Nad tímto programem, který propojuje knihovny se školami a vede děti k čtenářské gramotnosti, má garanci Svaz knihovníků a informačních pracovníků. Knihovna Jiřiny Zábranové se zapojuje už bezmála deset let.

Patronkou projektu v Humpolci je místostarostka Mgr. Alena Kukrechtová. I v tomto roce se téměř dvě stě prvňáčků ze ZŠ Hálkova, ZŠ Hradská, ZŠ Bambi, ZŠ Čejov a ZŠ Želiv účastní několika setkání, aby se seznámili s knihovnou a jejími službami. Každoročně pro ně vzniká originální knížka, kterou získají na konci školního roku při slavnostním pasování na čtenáře. Letos se stali námětem publikace skřítky Dubánci z pera spisovatelky Kláry Smolíkové. Děti se s ní osobně setkají po letních prázdninách. Žáci a studenti škol čekají také červnové besedy s Tobiášem Smolíkem, spoluautorem knihy Cha cha chá, zasmál se Mordechaj. Jsou součástí programu Kameny zmizelých (9. 6.).

Ludmila Trnková
Bc. Zdeňka Komrsová
Knihovna Jiřiny Zábranové

Knihovna jako ostrov

Také v tomto vydání Zálesí zalistujeme příspěvky, které přišly do literární soutěže Knihovna jako ostrov. V loňském roce ji vyhlásila Knihovna Jiřiny Zábranové. V kategorii 60+ vybrala odborná porota hned dvě vítězné práce. Tentokrát se můžete začíst do jedné z nich. Autorkou povídky Knihovna, můj ostrov snů je paní Jana Reichertová z Humpolce. Psaní se věnuje už od patnácti let. Publikovala články, které vycházely v místním tisku v Chomutově. Po přestěhování do Humpolce informuje o práci zdejších seniorů, její příspěvky jsou zveřejňovány v regionálním tisku a v celostátním časopisu Doba seniorů.

Nastalo dlouho očekávané první ráno, kdy nemusím vstávat za nepříjemného zvonění budíku. Je to den, kdy nic nemusím, jen když se mi bude chtít. Říká se tomu období zaslouženého odpočinku, starobní důchod. Sice je to menší část lidského života, ale velmi očekávaná. Název starobní důchod se mi moc nelíbí, necítím se tak stará. Kdyby jedna kolegyně v práci prohlásila, že odchází na „Dlouhou dovolenou“, toto zní příjemněji. Je to velký

zlom v životě každého člověka, takže i v mém, který tímto obdobím prochází po více jak čtyřiceti letech v zaměstnání. V hlavě se mi honí spousty myšlenek, jak s volným časem naložit, jak si uspořádat režim svého dne. Samozřejmě, že mám dost práce v domácnosti, domě, zahradě, která zůstává i nadále, ale bude na ni více času. Hlavně budu mít čas na své záliby. Už se těším, jak si v pohodě zajdu do knihovny a vyberu si knížky s mým oblíbeným tématem, kterým je rodina, příběhy ze života. Dříve jsem byla ráda, když jsem večer stihla přečíst časopis, knížku jsem měla rozečtenou hodně dlouho. Jako každá žena, která má manžela, dvě děti, tak zná každodenní kolotoč, zaměstnání, nákupy, úkoly s dětmi, příprava večeře, praní, žehlení a večer kolem 22. hodiny je ráda, že padne do postele.

Toto vše nyní skončilo, je ze mne seniorka, která bude mít hodně času. Nyní se budu věnovat i svým koníčkům, kterými jsou, četba, turistika, cestování, návštěva příbuzných i kamarádek, na které nebyl čas. Také se konečně dostanu i k mé velké zálibě, a to sestavení rodokmenu naší poměrně velké rodiny.

Dny pomalu ubíhají, zatím mně to připadá, že začala dovozená. Dnes jsem si naplánovala návštěvu místní knihovny, abych

si vybrala několik knih od mých oblíbených autorek. Je příjemný letní den, cesta do knihovny mi uběhla velmi rychle. Vstupuji do budovy, kde jsou na nástěnkách upoutávky na různé akce, které se zde pořádají, určitě některou z nich navštívím. Při vstupu do místnosti plné regálů s knihami se zdravím s paní knihovnicí. Obě se navzájem na sebe usmějeme, máme dobrou náladu, prohodíme pár slov. Začínám hledat své oblíbené autory, vše je seřazeno podle abecedy. Vybírám si knihy, které mě zaujaly svým obsahem a určitě se budou doma dobře číst.

Mám dost času, a tak usedám ke stolečku do proutěného křesílka. Listuji v knize a začínám číst kapitolu, která mě zaujala. Zcela jsem se vžila do děje knihy a najednou se ocitám v roli hlavní postavy paní Zdeny, která sedí ve vlaku a odjíždí za svou spolužačkou Madlou ze základní školy, se kterou se neviděla přes 50 let. Madla (křtěná Magdaléna, ale všichni jsme jí říkali Madlo) na mne bude čekat na nádraží v Chocni. Pocity mám všelijaké, hlavou se mi honí myšlenky, poznáme se vůbec? Chodily jsme spolu do školy, bydlely vedle sebe ve vchodu, hrály si společně s ostatními dětmi v ohradě, jak jsme říkaly velké zahradě uprostřed domů. Madla se v sedmé třídě odstěhovala s rodiči a s bratrem do jiného města, psaly jsme si dopisy, za nás nebylo tolik pevných telefonů a mobily ještě nebyly. Po nějaké době jsme si psát přestaly, a tak na sebe ztratily kontakt. Až nyní, díky moderní technice, jsme se našly na Facebooku. Pozoruji krajinu, kterou právě vlakem projíždím. Najednou slyším z dálky milý ženský hlas: „Paní Hano, musím Vás nerada vyrušit, ale je 11 hodin a my máme polední přestávku, zavíráme.“ Procitám, nesedím ve vlaku, ale v proutěném křesílku, přede mnou stojí paní knihovnice. „Omlouvám se moc“, říkám, já se najednou ocitla v roli Zdeny, představitelky hlavní postavy děje knihy. Obě jsme se pousmály tomu, co se mně přihodilo. Rychle dávám knihy do tašky, abych nezdržovala od oběda, rozloučím se a odcházím.

Cestou domů myslím na to, jak se mi to mohlo stát, že jsem se ocitla v ději knihy. Už se těším na večer, až budu ve čtení pokračovat a stanu se Zdenou. Rychle uvařím oběd, s manželem se naobědváme, umyjí nádobí. V tom slyším jeho hlas: „Doufám, že půjdeš se mnou ven sekat trávu, ne si tu číst.“ Přikyvují hlavou a odpovídám: „Ano, určitě půjdu, venku je krásně.“ Celé odpoledne jsme na zahradě, svítí sluníčko a práce nám jde od ruky. K večeru máme posekáno a kocháme se pohledem na zelený koberec.

Připravím večeři a těším se, že po večeři se dám do čtení. V televizi dnes žádný seriál nedávají. Ulehám do postele a otvírám knihu. Čtu už delší dobu, ale stále ležím ve své posteli, nejsem ve vlaku na cestě do Chocně, jako se mi to přihodilo v knihovně. Zhasínám lampičku a usínám. Do děje jsem nevstoupila.

Další dva dny mám plno práce se zavařováním úrody z naší zahrady. Ke čtení jsem se nedostala, už začínám věřit rčení, že: „Senior nemá nikdy čas.“ Další den mne požádal syn, zda bych týden pohlídala vnuka, protože mají zavřenou školkou. Co by babička pro své vnučce neudělala, souhlasila jsem. Čtení mé knihy se o týden odkládá, večer před spaním čtu pohádky Filipovi.

Týden utekl jako voda, rodiče si syna odváží. Mám opět čas na sebe. Hned první večer se vracím ke své knize, jsem zvědavá, jak bude setkání pokračovat. Čtu, oči sledují řádky písmenek, ale v ději se neocitám.

Druhý den jsem se rozhodla, že zajdu do knihovny a usednu do proutěného křesílka. Vydávám se tam odpoledne, abych měla více času na čtení. „Paní Hana je zde, vítám Vás,“ slyším příjemný hlas paní knihovnice. „Ano, dobrý den, jdu se s dovolením posadit do křesílka, abych zjistila, zda se ocitnu v ději knihy a proměním se v paní Zdenou, doma se mi to nedaří,“ odpovídám. Mám štěstí, nikdo u stolečku nesedí. Beru si knihu z tašky a začínám číst. Ze všech knih kolem je cítit zvláštní vůně a působí zde příjemná atmosféra. Najednou se cítím jako ve snu, vystupuji z vlaku na nádraží v Chocni a jdu do nádražní haly, kde se mám s Madlou po dlouhé době setkat. Vcházím, rozhlížím se po ženách, které zde jsou, není jich mnoho. Tipuji, která je asi má kamarádka, najednou to vím přesně, je to žena, která stojí u okna. Přicházím k ní a oslovuji ji: „Dobrý den, promiňte, prosím, nejste náhodou paní Madla?“ Ona se na mě mile podívá, usměje se a odpovídá: „Ano, jsem, jak si mě poznala?“ Odpovídám: „Asi intuice.“ Objímáme se a jsme šťastné, že jsme se setkaly a poznaly, budeme si mít co povídat.

Jana Reichertová

Celou povídku – Knihovna, můj ostrov snů – si můžete přečíst na www.infohumpolec.cz/knihovna/

Ohlédnutí za jarem

K jarnímu období neodmyslitelně patří svátek všech knihoven Březen – měsíc čtenářů. Knihovna Jiřiny Zábranové tradičně chystá pestrý program, ten letošní zaznamenal rekordní návštěvnost dětí i dospělých. Jeho součástí bylo i první setkání klubíku Humpoláčky. Je určen nejmenším čtenářům a jejich rodičům. Co nabízí? Učí děti čtenářským návykům a přichystanými hrami rozvíjí jejich vztah ke knize. Do klubíku, který je součástí celostátního projektu Bookstart, jsou zváni také lektori a spisovatelé.

Ke knihovně bezesporu patří autorská čtení a besedy na nejrůznější témata. Žákům 5. ročníku ZŠ představil svou fantasy knihu Tajemství Querburů spisovatel Michal Vlček, Michaela Fišarová přivezla novinku Ela v zemi Trollů, úryvky z její knihy předčítal herec Miroslav Reil. O podmořském světě dětem vyprávěla Tereza Kubíčková, Daniel Opatrný přiblížil svět motýlů. Dospělí posluchači si poslechli více než dvouhodinovou talk show bývalého ředitele pražské Zoo Petra Fejka, vyprávění spisovatele a publicisty Aleše Palána nebo přednášku Stanislava Houzara o historii těžby zlata nejen na Humpolecku.

Knihovna řadu let podporuje iniciativu Celé Česko čte dětem. Tentokrát se ujal předčítání Martin Sýkora, Kateřina Kotenová a Jan Kotlík četli Velikonoční pohádku.

První dubnový večer patřil Noci s Andersenem, která byla tentokrát laděna do stylu Harry Pottera.

CO JE U NÁS NOVÉHO Výpůjčky e-knih

V dubnu letošního roku byl v Knihovně Jiřiny Zábranové spuštěn nový knihovní systém Tritius, který kromě řady výhod nabízí také vylepšený on-line katalog. Díky němu poskytuje knihovna svým čtenářům další službu v podobě výpůjček e-knih. Knihu si můžete stáhnout do svého mobilu nebo tabletu a pak už si ji v klidu přečíst.

Veškeré informace najdete na internetových stránkách www.infohumpolec.cz/knihovna/ nebo přímo v obou odděleních knihovny.

Ludmila Trnková, Bc. Zdeňka Komrsová

Prázdniny s knihovnou

Dětské oddělení knihovny nezapomíná na své malé návštěvníky ani o prázdninách. Pro ně i jejich rodiče a sourozence připravilo hned dvě zajímavé akce. Letní hra s názvem „V kraji divů aneb putování za Bílým Králíkem“ je inspirovaná knížkou anglického spisovatele Lewise Carolla „Alenka v říši divů. Prostřednictvím „knižní únikovky“ se vydáte po stopách „Bílého Králíka“ a navštívíte jeho DOUPĚ v podzemí knihovny. Dokážete se dostat zpět z kouzelné králičí nory? Prozradíme, že vše se bude odehrávat ve volnočasovém klubu Doupě (budova knihovny) od 1. 7. do 31. 8. 2022, a to v otevírací době dětského oddělení knihovny, kde také získáte další informace.

V zahrádce za knihovnou bude o prázdninách k vidění venkovní výstava „Devět malých zahradníků“. Je sestavena z textů podle stejnojmenné knížky Kláry Smolíkové s veselými ilustracemi Vojtěcha Šedy.

Sokolský kroj

Založení Sokola

Počátky tělovýchovy na českém území sahají do 1. poloviny 19. století, kdy se mnoho nadšenců inspirovalo založením tělocvičného hnutí v Německu. V roce 1862 byly v Praze, po sporech mezi českými a německými cvičenci, založeny dva tělocvičné spolky: v lednu vznikl německý tělocvičný spolek a v únoru ho následoval jeho český protějšek – Tělocvičná jednota pražská. O dva roky později se název změnil na Sokol Pražský. U zrodu Sokola stáli nejen Miroslav Tyrš a Jindřich Fügner, ale také např. právník, mecenáš a zakladatel zpěváckého spolku Hlahol hrabě Rudolf Thurn-Taxis, politici a novináři bratři Eduard a Julius Grégrové, malíř Josef Mánes či básník Jan Neruda. Od začátku se tedy organizace profilovala jako tělocvičný spolek s přesahem do politiky a vlasteneckého života v českých zemích.

Sokolský kroj

Pro zakladatele Sokola bylo důležité zdůraznit fyzickou připravenost jeho členů k obraně českého národa. Důležitost měl i jednotný výrazný a nezaměnitelný oděv, jenž byl inspirován kroji slovanských národů. Vznik stejnokroje iniciovali M. Tyrš a J. Fügner spolu s J. Mánesem (ten vytvořil i podobu sokolského praporu). Mánesův návrh oděvu později upravili akademický malíř František Ženíšek a náčelník pražského Sokola František Kožíšek.

Mužský slavnostní kroj je tvořen sakem se stojatým límcem a ozdobným šňůrovým zapínáním a jezdeckými kalhotami z béžového sukna. Na levé přední straně saka z pohledu nositele je umístěna nášivka s určením místa sokolské jednoty. Pod sako oblékali sokolové červenou košili se stojáčkem a na nohy si obouvali vysoké černé boty. Důležitou součástí kroje je také pokrývka hlavy – čapka (lodička) z černého vlněného sukna doplněná nad levým uchem červenou kokardou s bílým monogramem „S“ a sokolím pérem, které by nemělo být delší

než 16 cm. Doplněk oděvu tvoří černý kožený pásek se sokolskou sponou. Do chladného počasí doplňuje výbavu dlouhý kabát bez rukávů (havelok), sahající do poloviny lýtek. Cvičební úbor se skládal z bílého nátělníku s červeným lemováním a dlouhých modrých kalhot z vlněné nebo bavlněné trikotové látky, na nohou se nosily černé kožené střevíce.

Ženy vstupovaly do Sokola od 90. let 19. století. Nejprve se účastnily slavnostních událostí ve cvičebním úboru, protože jejich první slavnostní kroj byl vytvořen až v roce 1919. Od poloviny 20. let 20. století jej nahradil nový slavnostní oděv bílé barvy vycházející z cvičebního úboru – tzv. Libuše. Současná podoba kroje byla navržena v roce 1936 a s drobnými úpravami se nosí dodnes. Kabátek a sukně sahající těsně pod kolena se barevně podobaly mužskému oděvu. Ženy si oblékaly bílou blůzu s výšivkou a červenou vázanku. Kroj doplňoval tmavohnědý pás se sokolským znakem nošený přes kabátek, baret s červenou kokardou s bílým odznakem, světlé punčochy a tmavohnědá obuv. Do nepříznivého počasí si ženy braly tmavé rukavice a pláštěnku s kapucí.

Sokol v Humpolci

V Humpolci byla sokolská organizace založena v červenci 1868. K zakladatelům patřil Filip Bečvář (pozdější říšský poslanec a starosta Humpolce), jenž jako první vykonával funkci náčelníka a starosty. Rok po založení měla humpolecká jednota 170 členů.

Sokolové cvičili v létě venku a v zimě v pronajatých prostorech, až v srpnu 1900 byl položen základní kámen sokolovny. Stavbu však od začátku provázely velké komplikace, sokolové se zadlužili a o sokolovnu (od roku 1910 zvanou Spolkový dům) přišli. Nastal úpadek trvající několik let a odchod členů. Až za vedení starosty Jana Jokla se situace stabilizovala. Sokolové se

účastnili významných akcí ve městě, např. oslav výročí vzniku ČSR nebo odhalování pomníku TGM na Tyršově náměstí. V letech 1928-29 probíhala stavba nové sokolovny a ještě předtím bylo na vedlejším pozemku zřízeno letní cvičiště. Na počátku 40. let byla sokolovna zabavena německými úřady. V období protektorátu byla činnost Sokola zastavena a někteří jeho představitelé zatčeni a popraveni, např. starosta humpolecké jednoty i Havlíčkovy župy Oldřich Kocián. Po 2. světové válce byla sokolovna vrácena do majetku humpolecké jednoty a počet členů strmě vzrůstal. V roce

1952 však byly všechny sokolské organizace opět zrušeny a zakázány. Nástupnickou organizací humpoleckého Sokola se stala TJ Jiskra Humpolec, která převzala jeho majetek i část členské základny. TJ Jiskra funguje v Humpolci dodnes, o obnovení sokolské jednoty ve městě se uvažovalo dvakrát, avšak bez úspěchu – poprvé v roce 1968 a podruhé v roce 1990. Tehdy se však většina členů dohodla, že zůstanou v organizaci Jiskry.

Mgr. Vojtěch Novák,
Muzeum dr. Aleše Hrdličky v Humpolci

VĚDA V MUZEU

Mgr. Karel Hrdlička

Antisemitismus a jeho různé podoby

**Malá scéna, Mikádo,
čtvrtek 23. 6. 2022 v 17 hodin**

Během přednášky se posluchači dozvědí o smutném tématu antisemitismu a o jeho proměnách v historii. Různé podoby antisemitismu si představíme v historických souvislostech a ukážeme si, jakým způsobem fenomén antisemitismu zasahoval a omezoval život židovského národa.

Mgr. Karel Hrdlička (*1980) – přednáší o různých tématech, která se týkají judaismu, židovské historie a Státu Izrael. Cestuje po Izraeli a dalších státech Blízkého východu, ale také po Africe a Evropě. V roce 2012 založil cestovní agenturu se specializací na nabídku poznávacích zájezdů po Izraeli, Jordánsku a dnes již i mnoha dalších místech. Hebrejšтина a otevírání nových obzorů v cestování jsou zároveň jeho velkými koníčky.

Muzejní vycházka

**Muzeum Horní náměstí,
neděle 26. června ve 13 hodin**

Na letní vycházce se sejdem u muzea a společně se vypravíme na židovský hřbitov, kde nás jeho správce Mgr. Vladimír Staněk seznámí s historií hřbitova, jeho členěním, ukáže nám náhrobky významných osobností.

Muzejní noc

Muzeum, sobota 4. 6. 2022 v 17 hodin

Tradiční muzejní akci letos zaměříme na historii obecných škol na Humpolecku v 1. polovině 20. století. V 17 hodin se můžete těšit na přednášku PhDr. Pavla Holuba Ph.D. „Školy a školičky“, který připravil i stejnojmennou výstavu. Nebude to jen statistika škol či žáků, ale dozvíte se např. o způsobu topení ve škole, o problémech s povolením školní studny nebo o bydlení učitele. Uvidíte interiér školní třídy a budete moci zasednout do historických školních lavic. Výstava i všechny expozice muzea na Horním náměstí budou otevřeny až do 21 hodin.

Výstavní sál muzea na Dolním náměstí

17:00 hodin přednáška PhDr. Pavla Holuba Ph.D. „Školy a školičky“

17:00 – 21:00 výstava „Školy a školičky“

17:00 – 21:00 volná prohlídka stálé výstavy Peklo

Výstavní sál muzea na Horním náměstí

17:00 výstava fotografií Pavla Remara: „HAIKU“

17:00 – 21:00 volná prohlídka expozic muzea

VÝSTAVA

Humpolečtí Židé a holocaust

**Havlíčkovo náměstí, prostor před Mikádem,
2. – 29. června 2022**

Výstava je připomenutím 80. výročí deportací humpoleckých Židů do koncentračních táborů. Na 10 výstavních plochách přiblíží historii židovské komunity v Humpolci, postupné omezování práv Židů, dozvíte se jména jednotlivých rodin, jejich příbuzenské vztahy, na dobové mapě uvidíte umístění jednotlivých domů včetně fotografií. Budete si moci přečíst některé vyhlášky a nařízení a seznámíte se podrobně s osudy dvou humpoleckých rodin.

Prof. doc. JUDr. Jan Auerhan (1880–1942)

Narodil se 2. 9. 1881 ve skalské myslivně v katastru obce Leština v rodině jednoho z nejstarších lesnických rodů. Otec Jan byl nadlesním Strakovského nadačního velkostatku Okrouhlice se sídlem ve Skále, matka Johanka pocházela z rodiny nadlesního na Rozkoši. Do obecné školy chodil v Humpolci, maturitu složil na havlíčkobrodském gymnáziu, studoval práva a národohospodářství na Univerzitě Karlově a na Českém vysokém učení technickém v Praze. Od roku 1907 procestoval velkou část Evropy s cílem poznat život tamních národnostních menšin, zejména Čechů a Slováků. Nejdále se dostal až na Krym a Kavkaz. V cestování mu zabránila 1. sv. válka, na frontu musel narukovat už v srpnu 1914 a vážně nemocný se vrátil až v červenci 1918.

Byl to statistik a demograf, v letech 1929–1939 byl předsedou Českého statistického úřadu, předsedou Státní statistické rady a člen Československé statistické společnosti pro studium menšinových otázek, člen Československé akademie zemědělské a Slovanského ústavu, působil na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy. Založil Československý ústav zahraniční, jehož posláním bylo umožnit zahraničním menšinám kontakt s domovinou a udržet znalost mateřského jazyka. Byl uznávaným odborníkem nejen v ČR, ale i ve světě. Je autorem velké řady odborných publikací a článků.

Po vpádu německých okupantů do Československa byl v roce 1939 jako vlastenec donucen požádat o penzionování. Za heydrichiády byl zatčen a za schvalování atentátu odsouzen k smrti.

9. června 1942 byl popraven na kobyliské střešnici v Praze.

Po skončení války byl roku 1947 in memoriam jmenován profesorem Univerzity Karlovy.

Oldřich Kocián (1888-1942)

Oldřich Kocián se narodil v Humpolci 13. prosince 1888 do soukenické rodiny. V Humpolci navštěvoval obecnou a měšťanskou školu, poté studoval na obchodní akademii v Chrudimi a Vysoké škole obchodní v Praze. Po absolvování vojenské služby se na čas usadil v Liberci. V roce 1919 se vrátil do Humpolce a založil zde vlastní zasilatelský soukenický závod v domě č. 275 na Horním náměstí. V roce 1920 se oženil s Martou, rozenou Šteklovou (1895-1932), s níž měl jedno dítě, syna Oldřicha (1921-2009).

Oldřich Kocián se účastnil veřejného života města – stal se členem představenstva Živnostenské záložny, v roce 1936 předsedou odbočky Klubu českých turistů i členem městské rady. Zasloužil se o zintenzivnění záchranných a výzkumných prací na zřícenině hradu Orlík. Od studijních let byl členem Sokola, kde postupně zastával všechny funkce a vypracoval se až do pozice starosty humpolecké jednoty a na jaře 1941 starosty Havlíčkovy župy (společnosti sokolských jednot – obcí na určitém území, v tomto případě Humpolecko, Havlíčkobrodsko, Žďársko atd.). Byl také literárně činný – přispíval zejména do sokolských a regionálních periodik, napsal i několik publikací o Humpolci a okolí.

Dne 8. října 1941 byl jako vlastenec a výrazná osobnost společenského života zatčen gestapem na hradě Orlík, kde řídil vykopávky. Přes Kolín a Terezín se dostal do Osvětimi, kde dne 16. března 1942 na následky mučení zemřel. Oldřich Kocián získal posmrtně dvě ocenění – v roce 1948 mu udělil prezident Ludvík Svoboda Československý válečný kříž 1939 (jako kapitánovi v záloze) za zásluhy v boji za osvobození republiky a v roce 1995 obdržel od zastupitelstva Humpolce Pamětní medaili Dr. Aleše Hrdličky v rovině občanské. Roku 2016 byl uveden do Síně slávy české turistiky. Od roku 2013 existuje v Humpolci v lokalitě Podhrad ulice Oldřicha Kociána.

Dagmar Kluchová
Mgr. Vojtěch Novák
Muzeum dr. Aleše Hrdličky v Humpolci

Víno se do kafe neleje

Dobré ráno, pátku! Ještě než vůbec vejdu do kuchyně, už na dálku zapínám tlačítko na kávovaru. Nedočkavě přihlížím tomu, jak z dávkovače začne po čůrcích vytékat tmavohnědý nápoj. Hrníček s mlékem jako obvykle nestrčím do mikrovlnky, zato si ke dřezu nesu lahev správně vychlazeného vína. Jsem spokojená a kochám se výhledem do zahrady. Hrnek s kafem pokládám na dřez, hned vedle otevřeného vína. Udělám pár dalších zdánlivě nedůležitých pohybů, o kterých vůbec nepřemýšlím. Jsem celá chtivá se napít, a když na to konečně dojde, okamžitě zjišťuju, že stát tak blízko u dřezu jsem docela vychytala. Jak jsem jenom mohla? Spáchat tak ohavný zločin na ranní kávě.

Znehodnocenou kávu ponechám minulosti, celý obsah hrnku skončí ve dřezu, a já si jdu do ledničky pro džus. V domněně, že se napravím, uháním už po dvou locích stoprocentního jablečňáku za dveře toalety, jako bych nevěděla, co se mnou tenhle produkt provádí po ránu. Cítím se prohnáně, ale zaženu to myšlenkou na brzký příjezd kurýra s objednaným oblečením. Kurýr přijíždí na čas a já už za pár minut nedočkavě trhám každou pásku na krabici. Záhy zjišťuju, že jsem po zimě zase asi o nějaký ten centimetr narostla, a tak smutně soukám šaty zpátky do sáčku. Jsem nucena zásilku vrátit. Zběsile pádím do budovy obecní pošty, kde mi paní za přepážkou zavře před nosem. A sakra! Dnes je tu jako na potvoru jen do desíti a odpoledne se mi sem v tom vedru chtít nebude. Všechno to nepodařené z rána vrhám do nápadu dojít ještě před víkendem nakoupit. Dopoledne je v obchodech klidnější a dnes je pátek, den slevových náletů byl včera. Jo, tak to by se mohlo podařit. V supermarketu bezradně chodím kolem každého regálu dvakrát, jelikož lístek s tím nejnutnějším, co většinou ani domů nedonesu, jsem samozřejmě nechala na botníku. Takže tápu, a v jedné fázi nakupování se dokonce snažím odlepit přimrzlý sáček s hráškem ode dna mrazáku. Jako naschvál jsou tam už jen poslední dva a k tomu jeden jaksi nekompletní. Načež mi ven chvíli visí jenom nohy a já se všemožně snažím vychytat balanc, abych na ledovém dně neskončila společně s mizerným množstvím jindy přeplněného boxu. Povedlo se a já spokojeně upaluju s celým nákupem k pokladně. Už už z kabelky vytahuju peněženku a z ní platební kartu, kterou důležitě přikládám k terminálu, když na mě odněkud zdáli volá vystrašená paní vietnamské národnosti, že jsme si někde u mléka zaměnily košík. Chce se mi brečet, nemohu uvěřit, že se mi to opravdu děje. Takže dneska asi ani nenakoupím. Vráťm všechno namarkované zboží Vietnamce do košíku, pokladní udělá se zdviženým obočím storno a já provinile prchám k autu. Hanbou se skoro propadám do horkého asfaltu.

Doma neklesám na mysl a rozhodnu se ještě něco podělat. Že bych aspoň posekala přední část zahrady... Jenže rok stará sekačka nějak stagnuje. Vztekle tahám za šňůrku, než konečně odšroubuju víčko nádržky s benzínem a koukám, že jsme na suchu. Z kanystru v kůlně nic nekápně. Naštvaně vzdávám i sekání trávy a rychle zvažuju další možnosti. Není moc o čem přemítat. Odběhnu do kuchyně, otevřu ledničku a do nóbl skleničky si naleju ono zbylé víno, které se mi ráno tolik nehodilo do kafe. Ale co! Přece ho nevyleju. Neříká se snad: ještě dnes sprav, cos ráno pokazil?

Krásné léto!

Zuzana Holčíková

Všechna naše životní energie pramení v přírodě

„Dávní mudrcové učili prostý lid, že je potřeba se včas bránit škodlivým vlivům, které způsobují nesoulad v lidském organismu, že je potřeba zachovávat klidnou a čistou mysl a odstranit z ní všechny rušivé myšlenky, aby životní síla, mohla nerušeně proudit a duch i esence se uchovávaly uvnitř. Takto potom nerovnováha neměla proč vzniknout. Mysli těchto lidí byly ztišené, žádostí měli málo, srdce pokojná a bez chtivosti, jejich těla měla dostatek pohybu, ale nebyla přetěžována, energii měli harmonickou a mohli proto žít podle svých přání a naplňovat je. Každé jídlo se jim zdálo chutné, všechny šaty se jim zdály krásné, radovali se ze svých zvyků a obyčejů, a vrchnost a obyčejný lid se k sobě nechovali nevražlivě. Za ničím se žádostivě neotáčeli, nic nedokázalo poblouznit jejich srdce. Ani moudří ani hloupí, ani schopní, ani méně schopní se nepachtili za věcmi a všichni žili v souladu s Cestou. Protože plně pochopili a osvojili si pravý život a nedovolili vnitřním ani vnějším rušivým vlivům, aby jim škodily, mohli se dožívat sto roků bez toho, že by jejich pohyby ochably.“

Tento úryvek naznačuje, jaký význam a důležitost přisuzují Číňané vitální energii a jakou pozornost věnují jejímu množství, kvalitě, proudění nebo doplňování. Zjednodušeně lze říci, že životní energie je kombinací prvotní energie obsažené v ledvinách s energií vdechovaného vzduchu a konzumované potravy. I ta je velmi důležitou součástí každého z nás. Vždyť tím, že minimálně 3x denně něco jíme, ovlivňujeme vnitřní chemismus organismu a tedy svou fyzickou i mentální pohodu.

Někdo si ale řekne, že co je zdravé, není dobré. Asi není třeba nic přehánět, můžeme jíst zdravě a chutně a občas si dát výjimečně i něco nezdravého. A když budeme naslouchat přírodě, žít v jejím souladu a čerpat z ní zrovna to, co nám v určité okamžiky nabízí, je to základ úspěchu. Můžeme se tak vyhnout civilizačním chorobám, nemocem z nedostatečné imunity a následkům nerovnováhy organismu.

Tak pojďme nakouknout pod pokličku babce kořenářce a uvařit si něco na posílení životní energie: Rozmarýna je skutečným životabudičem.

Posiluje srdce a krevní oběh, stimuluje lymfu, uvolňuje ztuhlé svalstvo, prokrvuje mozek, čímž přispívá k dobré koncentraci a jasné mysli. Dále uklidňuje a mírní nervové vyčerpání. Výborně zvyšuje koncentraci. Odstraňuje pocit chladu v končetinách, tonizuje cévy, nervovou soustavu a celkově posiluje. Je zvláště vhodná v rekonvalescenci a geriatrii.

Již od starověku je rozmarýn oblíbeným kořením v celé oblasti Středomoří a dodnes se tam z něho připravuje osvěžující víno. Usušené lístky mají silné kafovitě aroma a nahořklou kořenitou chuť. Obsahují silice, třísloviny, saponiny, flavonoidy, alkaloidy, organické kyseliny, hořčiny a fytoncidy. Rozmarýnem kořeníme polévky, pokrmy z rajčat a lilků, zeleninové saláty, měkké sýry a mleté masové směsi. Je také vhodný ke zvěřině a k ochucení olejů, octů a do těstíček na smažení ryb. Na jeden kilogram suroviny stačí jedna lžička drcených lístků.

Rozmarýn je výborný i pro zevní použití. Je velmi oblíbený zvláště v aromaterapii. Potírání pokožky rozmarýnovým olejem či tinkturou zlepšuje její prokrvení a uvolňuje ztuhlé a pohmožděné svaly a klouby. To vše napomáhá získat zpět životní energii.

Na povzbuzení organismu je také výborné rozmarýnové víno. Zvýšením krevního tlaku a prokrvením mozku docílí vyšší koncentrace. Nemělo by se však užívat dlouhodobě, maximálně 4 týdny.

Ať vás rozmarýna či rozmarýnová životní energie neopouští nejen v létě.

Linda Sýkorová

Rozmarýnové víno

2 lžíce čerstvých listů i květů rozmarýny
0,5 litru kvalitního červeného vína

Postup: Nejlepší je víno připravovat z čerstvé drogy, ze sušené to není úplně ono. Bylinku, nadrobno nakrájenou, přelijeme vínem a vše necháme 7 dní louhovat. Nesmíme zapomenout 2 x denně protřepávat, aby se uvolnily léčivé látky. Poté přecedíme, víno uskladníme v chladničce a užíváme 1 x denně jednu malou skleničku.

Návrat ke kořenům

Jaro se pomalu mění v léto a v nás skautech už roste předtáborový neklid. Letošní tábornická sezóna bude svým způsobem průkopnická. S ohledem na početně stále narůstající členskou základnu se středisková rada rozhodla uspořádat letos namísto jediného společného tábora tábory dva. První pro starší skauty a rovery, druhý pro vlčata a světlušky. Naše louka na břehu řeky Želivky tak bude táborníkům rozdávat radost po celý měsíc červenec, nejen po čtrnáct červencových dní, jak jsme byli z posledních let zvyklí.

Již samo pořádání dvou táborů za sebou by se dalo označit za určitý návrat ke kořenům, neboť takto byli zvyklí tábořit i naši bratři a sestry na přelomu šedesátých a sedmdesátých let a poté, po třetí obnově Junáka, i v letech devadesátých.

Důvod však nespočíval v omezené kapacitě tábořiště, nýbrž v historicky zakořeněné tradici odděleného táboření chlapců a děvčat. K tomuto odkazu se naše středisko dnes již nevrací a naši skauti a skautky táboří svorně pospolu.

Návrat ke kořenům, avizovaný v nadpisu článku, však spočívá v něčem úplně jiném. Kůrovcová kalamita posledních let a na ni navazující plošná těžba zasaženého dříví se podepsaly i na vzhledu údolí řeky Želivky, které se proměnilo k nepoznání. Odlesnění dříve zelených svahů se též radikálně odrazilo v podmínkách, jež panují na našem tábořišti. Slunná louka

byla vyvážena stínem lesa, před poledním žářem se bylo kam ukrýt. Dnes však není před sluncem úniku a chládek a stín se stávají vzácností. Než čas všechny rány, které naše údolí lesní těžbou utrpělo, zahojí, nezbyváá než se spolehnout na vlastní síly a možnosti.

V loňském létě nám jako zastíněný prostor posloužila zastřešená jídelna – jednoduchá dřevěná konstrukce přehozená pevnou plachtou. Táborový program se však často odehrává v jednotlivých družinách, které potřebují své vlastní zázemí, oddělené od ostatních. Zde již jedna společná jídelna nestačí. Rozhodli jsme se proto pořídit „družinové stany“ – tedy stany, do kterých se pohodlně vejde jedna skautská družina.

Zvažovali jsme, zda pořídit další teepee. Tyto indiánské stany dýchají romantikou, jsou krásné, prostorné, vzdušné a ke skautskému táboru tak nějak patří. Jejich nevýhodou je však nesnadný transport dlouhých dřevěných tyčí, které nesou stanové plátno. Nakonec jsme se rozhodli, že dáme přednost modernímu řešení – prostorným velkokapacitním stanům s kruhovým půdorysem, podlahou a jedinou středovou tyčí. Jejich plocha – plných 19,6 m² – je pro dru-

žinu jako stvořená. Stanová plátna ze silné bavlněné tkaniny přírodní světlé barvy uchrání obyvatele stanu před slunečním žářem, vnitřní prostor však zůstane příjemně prosvětlený. Větrací okénka umístěná po obvodu stanu a v jeho špičce zajišťují přirozenou cirkulaci vzduchu, a ve stanech tak bude příjemný chládek i v nejparnějších letech. Nepropustná podlážka přijde vhod hlavně v deštivém dni, kdy se táborníci – jiní za deště uvěznění ve vlastních stanech – budou moci v suchu bavit společně. Stany je díky jejich jednoduché konstrukci možné snadno převážet, a proto nám nebudou sloužit jenom na táboře, ale i během roku – třeba na letním festivalu v parku Stromovka.

Pořízení takto velkých a kvalitních stanů je finančně náročné. Nebylo by v našich silách takovou investici uskutečnit bez pomoci města Humpolec, které nám v rámci dotačního programu – C „PODPORA V OBLASTI OSTATNÍ ZÁJMOMÉ ČINNOSTI“ – poskytlo podporu, z níž jsme mohli pokrýt významnou část kupní ceny. Dva družinové stany tak již v naší klubovně čekají na svou táborovou premiéru.

Proč je pořízení nových moderních stanů návratem ke kořenům? Na to nejlépe odpoví snímek pořízený v roce 1911, tedy na samém úsvitu dějin českého skautingu. Zachycuje zakladatele Junáka prof. Svojsíka s jeho žáky při pokusném nedělním táboření v Prokopském údolí. Za přístřeší jim slouží prostorný velkokapacitní stan s kruhovým půdorysem a jedinou středovou tyčí! Ve svých tábornických příručkách jej Svojsík označuje jako „zvonovitý stan“. Najdete mezi tímto historickým zvonovitým stanem a naším novým moderním stanem nějaké podstatné rozdíly?

Tomáš Horký – Horymír

Zdroj první fotografie: <https://nordisk.eu>

Zdroj druhé fotografie: <https://zpravy.aktualne.cz>

Zdroj ostatních fotografií: archiv Skautů Humpolec

Lukostřelci z Humpolce

Píše se rok 2008 a při TJ Jiskra Humpolec vzniká vůbec první lukostřelecký oddíl na Vysočině. Zakládá jej František Hegedüs, dlouholetý zkušený střelec a trenér, který neváhal dojíždět až z Ostravy, aby se postaral o své nové svěřence, dnes už početné

Dětský oddíl trénoval převážně v halách, a to po dobu školního roku. O prázdninách se pak hlavně odpočívalo a nabíraly se nové síly. V roce 2012 se na scéně objevily dvě nové tváře, nadšení dospěláci Standa Bláha a Mirek Háva, kteří tomuto sportu úplně propadli, naplno se zapojili do trénování a začali Františkovi pomáhat i organizačně.

„Pamatuju si, jak jsem se poprvé dobýval do dveří místnosti, za kterými jsem slyšel dopadat šípy. Chtěl jsem se podívat na trénink a vůbec jsem jako Pelhřimák neznal sokolovnu Jiskry, a tak jsem za zamčenými dveřmi škemral, ať mě pustí dovnitř,“ usmívá se Mirek Háva, když vzpomíná na své začátky. *„Koukal jsem na děti a na trenéra, jak s nimi pracuje, a myslel si, že se budu chvíli jen dívat, ale to jsem se spletl,“* pokračuje ve vyprávění Mirek. *„Fanda mi vrazil luk a šíp do ruky a řekl: ‚Střílej!‘ Od toho okamžiku jsem týdně a poté i roky nevynechal, myslím, ani jeden trénink. Neskučně mě to chytlo. „Teď po letech se sám snažím děti trénovat, říkám ‚snažím‘, protože trenér se stává dobrým koučem až díky svým svěřencům. Chtěl jsem to, co jsem se naučil, předávat dál a vzbuzovat nový zájem o tento – do této doby – docela neznámý sport,“* přesvědčivě dodává Mirek.

Po krátkém čase přišlo období změn. Napříč okresem i krajem se o nich začalo mluvit a oni se pomalu dostávali z malé sokolovny v Humpolci na oči divákům a také samozřejmě novým příznivcům tohoto výjimečného sportu. Klub

skupiny různých věkových kategorií, a naučil je vystřelit šíp tak, aby neminul terč. Až dosud je tento oddíl jediným sportovním oddílem lukostřelby v Kraji Vysočina.

se rozrostl o oddíl dospělých, a tak mohlo být v Humpolci zorganizováno i mistrovství republiky v halové lukostřelbě. Hned první taková soutěž proběhla na vysoké úrovni, a tak se mistrovská klání pod přísným dohledem Českého lukostřeleckého svazu vrací do Humpolce pravidelně. Jmenujme hlavní střelce: Standu Bláhu, Michala Vogela, Evu Šílovou, Markétu Žaloudkovou nebo Honzíka Lojdu (za kadety) a Ondřeje Bláhu (za mladší žáky), oba posledně jmenovaní kluci v roce 2015 vystříleli historicky první tituly mistra republiky pro humpolecký oddíl lukostřelby.

„A protože jsme opravdu chtěli trénovat, střílet, závodit i venku, vybudovali jsme si malou střelnici hned vedle atletického stadionu. Říkáme jí ‚Nudle‘. Je tak malá, že se na ní musíme střídat. Dnes už je střelnice využívána převážně dětmi. Bohužel, třicet metrů délky zdatným výkonnostním střelcům už nevyhovuje a stala se nedostačujícím prostorem. Pro informaci – závodní vzdálenost dospělých lukostřelců je venku 70 metrů,“ doplňuje Mirek Háva.

Terénní závody se pořádají na různých místech, nejbližší Humpolci se konaly v krásných lesích a v okolí lomů u Lipnice nad Sázavou. *„Svůj první terénní závod jsem absolvoval v okolí Sněžky, tam bylo finále na sjezdovce pod vlekem Javor, stříleli jsme proti skále, přes řeku nebo třeba strmě dolů proti jezeru. A moje poslední terénní závody byly v zámeckém parku v Čechách pod Kosířem,“* nadšeně vypráví Mirek Háva. *„Vzdálenost od 5 do 60 metrů je v terénu hodně náročná. O to víc si cením medailových umístění,“* připomíná i své úspěchy pětinasobný mistr republiky Mirek Háva.

Lukostřelba je technicky náročný sport na motoriku a svalovou koordinaci. Tolik svalů najednou zapojíte už jen v golfu. Každopádně bez plné koncentrace se úspěšná lukostřelba provozovat nedá. Většina střelců v jejich oddíle střílí holým lukem, to je vlastně zcela odstrojený olympijský luk a jeden z nejtěžších stylů, ale dobrý střelec jej zvládnout musí. Mají mezi sebou ale i střelce s kladkovým lukem. Také proto dnes pořádají pravidelná soustředění v hale i v přírodě. K dnešku čítá jejich oddíl na 60 členů, celá polovina jsou děti.

Oddíl lukostřelců funguje pod hlavičkou TJ Jiskry Humpolec. „Do budoucna bychom našim střelcům rádi nabídli hlavně možnost rozšířeného zázemí, jak adekvátní halové podmínky a prostory, tak venkovní, aby se náš sport mohl

plynule rozvíjet a my se mohli rozrůstat. Toho se ale v současné době trochu bojím,“ říká Mirek Háva. „Tento sport je náročný v mnoha směrech – na prostory, čas i na uchování prostředků, které využíváme k trénování a poté k závodění.

Mým snem je skutečná střelnice pro všechny malé i velké střelce. Za tak skvělá umístění v reprezentativních soutěžích si ji určitě zasloužíme jednou mít. A pak duchapřítomnost, vytrvalost a klid – to jsou naše hlavní pilíře, kterých se držíme a které nás jistojistě dovedou ke všem vysněným cílům,“ dodává na závěr Mirek Háva.

Zuzana Holčíková

V minulém čísle Zálesí jste měli možnost se seznámit s názvy ulic, které nesou jména významných humpoleckých rodáků a občanů. Pro některé z vás to mohlo být snadné opakování.

Máte opět šanci vyzkoušet své znalosti, protože se tentokrát vydáme po pamětních deskách a pomnících. Jak už víte z jarního čísla, většinou je správná pouze jedna odpověď, ale i tak zůstaňte ve střehu!

Výsledky najdete na konci kvízu. Tak s chutí do toho!

1. Na Tyršově náměstí před vilou Medou stojí socha T. G. Masaryka. Pomník byl vystaven ještě za jeho života a několikrát byl odstraněn a znovu postaven. Víte, kdo je jeho autorem?

- a. Humpolecký rodák, sochař a restaurátor Čeněk Vosmík
- b. Akademický sochař Vincenc Makovský, rodák z Nového Města na Moravě
- c. Významný představitel moderní architektury Josef Gočár

2. V parčíku na Dolním náměstí stojí památník s bronzovou bustou dr. Aleše Hrdličky od sochaře a medailéra Milana Knoblocha, který se osobně zúčastnil i odhalení památníku v roce 1969. Víte, kolik tváří je vyryto z boku na západní straně památníku?

- a. Žádná, vyryty jsou tam polokoule
- b. Čtyři – tvář Indiána, Evropana, Asiata a Afričana
- c. Sedm – každá tvář reprezentuje jeden světadíl

3. Na kterém místě v Humpolci si můžete přečíst tuto větu: „...aby radost nezmizela!“? Napoví vám fakt, že ji najdete na bronzové desce od akademického sochaře Jana Zoubka?

- a. Na pamětní desce Ivana Martina Jirouse v parčíku, kde se kříží ulice U Vinopalny a Jihlavská
- b. Na památníku Ivana Martina Jirouse u Tolerančního kostelíka
- c. Na pamětní desce Ivana Martina Jirouse ve foyer kina

4. Na Horní náměstí se v roce 1993 vrátil pomník padlým. Nahradil tak sochu Antonína Zápotockého, která na stejném místě shlížela na náměstí v posledním desetiletí před sametovou revolucí. Ve vrchní části památníku je postava raněného vojína. Víte, kolik postav stojí v jeho dolní části?

- a. dvě
- b. pět
- c. šest

5. A na Horním náměstí ještě zůstaneme. Na budově radnice jsou nainstalovány sochy, jejichž autorství je připisováno Ferenci Futuristovi. Tento fakt ale doposud nebyl dostatečně prokázán. Nás však budou zajímat názvy soch. Víte, jak byly pojmenovány?

- a. Spravedlnost, Práce, Vlast a Samospráva
- b. Spravedlnost, K rozkvětu, Práce a Svornost
- c. Jan I., Jan II., Jiří, Karel IV.

6. Kromě soch jsou na radnici i dvě pamětní desky. Kde se nachází deska československého letce a rotmistra Josefa Dygrýna?

- a. Uvnitř budovy nad hlavním vstupem
- b. Vpravo od hlavního vstupu
- c. Vlevo od hlavního vstupu na rohu budovy

7. Jan Zábrana je jedním z nejslavnějších humpoleckých rodáků, který se prosadil na poli literárním. Jaký citát je umístěn na jeho pamětní desce, odhalené v roce 2016?

- a. Neříkej mi, že jsem knihy měl rád více než tebe. Měl jsem je rád víc než sebe.
- b. Knihy jsou pro lidi tím, čím jsou pro ptáky křídla.
- c. Nemilovat knihy znamená nemilovat moudrost. Nemilovat moudrost však znamená stávat se hlupákem.

8. Víte, která pamětní deska byla v Humpolci odhalena jako poslední?

- a. Pamětní deska Hliníkovi v parku Stromovka
- b. Pamětní deska Ivanu Martinu Jirousevi
- c. Pamětní deska Čeňkovi Vosmíkovi

9. V roce 1848 promluvil k humpoleckým občanům poslanec říšského sněmu Karel Havlíček Borovský. Na upomínku mu byla v roce 1956 u příležitosti 100. výročí úmrtí odhalena pamětní deska na budově dnešní České spořitelny. Jaká instituce sídlila v této budově v době, kdy zde K. H. Borovský vystoupil?

- a. Radnice
- b. Knihovna
- c. Muzeum

10. Jedna z nejstarších pamětních desek v Humpolci je umístěna na budově bývalé evangelické školy u evangelického kostela. Víte, koho připomíná?

- a. Spisovatele, překladatele a humpoleckého rodáka Jana Zábranu
- b. Národního učitele, pražského rodáka, který působil v Humpolci – Jana Sluníčka
- c. Českobratrského evangelického faráře, který zahynul během okupace – Rudolfa Mahovského